

‘Ontmoeten in de praktijk’

Op excursie in Amsterdam, 14 december 2023

Ontmoeten speelt een cruciale rol bij collectieve woonvormen. Dat maakt deze woonvormen zo waardevol! Maar... hoe werkt dat in de praktijk? Hoe kun je ontmoeting stimuleren? Hoe kan het ontwerp hierbij helpen? Wat doen bewoners zelf om elkaar te ontmoeten? Deze vragen legden we voor aan twee wooncoöperaties op IJburg in Amsterdam: De Groene Gemeenschap, een beheercoöperatie en De Warren, een vastgoedcoöperatie.

De Groene Gemeenschap

Het is een kleine wooncoöperatie met zes woningen, [De Groene Gemeenschap](#), maar wel een hele bijzondere. Ze zeggen zelf niet te weten wat er eigenlijk zo bijzonder is aan hun woongemeenschap. De deelnemers aan de excursie, die Cooplinc en ZorgSaamWonen op 14 december 2023 hebben georganiseerd, weten het echter wel: “Het is fantastisch dat jullie de gemeenschappelijke huiskamer openstellen voor de buurt”, aldus één van de deelnemers.

Dát doen de bewoners van deze woongemeenschap dus: een buurtwoonkamer runnen. En dat al ruim meer dan 10 jaar. Buurtbewoners zijn er welkom voor diverse activiteiten. Er is onder andere een weggeefwinkel en je vindt er doorgeefboeken. Het is een plek waar mensen zich welkom voelen.

“Het is hard werken geweest en het gaat niet vanzelf, maar er ontstaan prachtige dingen”, zegt bewoner Jan. Soms slaan initiatieven minder aan. “Zo hebben we een keer een soepmiddag georganiseerd. Toen kwamen er maar vier mensen”, vertelt Julia die al 13 jaar in deze gemeenschap woont. Toch gaat het niet alleen om de kwantiteit maar vooral om de kwaliteit. “Een groep Marokkaanse vrouwen heeft jarenlang hier wekelijks hun bijeenkomsten gehouden”, zegt Julia. Mensen hoeven geen huur te betalen, maar kunnen een donatie geven. Jan: “Het is een hobby die ons geld kost maar we doen het met veel plezier.” De buurtkamer is welkom op dit deel van IJburg, ook omdat er geen andere buurthuizen nabij zijn. “Je moet het vooral leuk vinden en er tijd voor vrij maken”, zegt Jan. Van de bewonersgroep zijn vooral Jan en Julia er actief mee bezig. Het is niet voor niets dat zij ons ontvangen en uitleg willen geven.

Soms hebben Jan en Julia contact met de welzijnsorganisatie, bijvoorbeeld om te melden dat er ruimte vrij is voor een buurtactiviteit. Dan gaat het altijd om kleinschalige activiteiten. De ruimte is beperkt en springt niet echt in het oog.

De woongemeenschap betaalt huur voor de ruimte aan woningcorporatie Rochdale en vraagt geen subsidies aan. “Wij willen gewoon goede burens zijn en niet gezien worden als de eigenaars van een buurtcentrum”, zegt Jan. Toch ontkomen ze er niet aan om af en toe te praten over de gang van zaken omdat de bewoners wel ideeën hebben over hoe de ruimte het liefst gebruikt zou worden. “Zo eten we hier vegetarisch en vragen dit ook aan de buurtbewoners. Maar nu denken we erover na om die wens te laten varen omdat we geen mensen willen uitsluiten”, licht Julia toe.

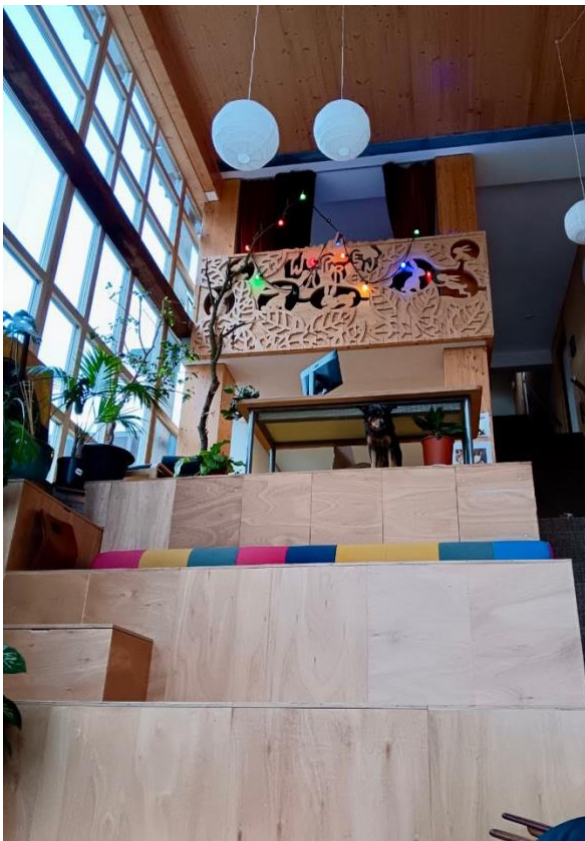
De Groene Gemeenschap huurt van Rochdale. De bewoners zouden het liefste de woningen kopen en een heuse vastgoedcoöperatie worden. Jan zucht en zegt vervolgens strijdbaar: “Ik ben voorstander van het collectief recht tot koop!” Tot op heden hebben de pogingen om tot collectieve aankoop te komen nog geen resultaat opgeleverd. Maar voor iedere deelnemer aan deze excursie is het duidelijk: collectiviteit is de kern van De Groene Gemeenschap en er is alom waardering voor hoe de bewonersgroep hier vorm aan geeft. Met deze warme indrukken in ons hart lopen we samen langs de IJburgbaai naar de volgende coöperatie: De Warren. Onderweg hebben we heel wat te bespreken dankzij dit eerste boeiende bezoek.

Onderweg zagen we nog een prachtig voorbeeld van hoe je 'ontmoeten' kunt creëren

De Warren

“De kracht van een groep is het onmogelijke mogelijk maken”, zegt één van de bewoonsters van [wooncoöperatie De Warren](#) in de documentaire die medebewoner Sam van Zoest maakte over deze Amsterdamse wooncoöperatie. We bekijken tijdens de excursie deze prachtige film in één van de gemeenschappelijke ruimtes van De Warren. En we zijn geroerd. “Ik wou willen dat ik nog jong was”, zegt een deelnemster aan de excursie. “Dan zou ik dit ook willen”. Dat het ook op latere leeftijd kan, bewijzen de vele initiatieven die momenteel gestart zijn in Amsterdam maar ook elders in het land. Het zijn initiatieven van jong tot oud. Dat het niet makkelijk is om zo’n woongemeenschap te realiseren laat de documentaire zien, maar ook dat de weg ernaar toe -ondanks de vele obstakels- de moeite waard is. En het resultaat al helemaal!

De Warren heeft 36 appartementen voor sociale- en middenhuur. Dertig procent van de ruimte is collectief, zoals de woonkeukens, muziekstudio, auditorium, speelkamer, het dakterras en de hal. Een enorme trap verbindt alle verdiepingen met elkaar. De collectieve ruimtes zijn zodanig gesitueerd dat bewoners elkaar makkelijk ontmoeten. Dat ervaren we tijdens ons bezoek: we zien doorlopend mensen in- en uitlopen. En met vijftig bewoners is er ook praktisch iedere week wel een verjaardag te vieren. Daarnaast zijn er veel activiteiten zoals het luistercafé, een keramiekgroep en yoga.

De Warren is een aantal maanden geleden opgeleverd. De documentaire laat zien hoe het zo is gekomen. Een groep vrienden die zich ‘De Konijnen’ noemde organiseerde leuke dingen met elkaar, zoals feestjes en festivals. Ze werkten op een gegeven moment ook samen aan een permacultuurboerderij in Portugal, op een stuk grond dat één lid van de groep had geërfd. Ze ervoeren daar de kracht van samen dingen doen.

Dat wilden ze graag voortzetten. Maar hoe? Een deel van hen komt samen te wonen in een slooppand in Amsterdam. Zij wisten dat ze uiteindelijk naar iets anders moesten uitkijken. Ze besloten om samen een wooninitiatief te starten. In 2017 zagen ze een tender die de gemeente Amsterdam uitschreef voor een wooncoöperatie. De stad wilde serieus werk maken van de ontwikkeling van wooncoöperaties om meer evenwicht in de woningmarkt te brengen. Dat was een grote kans voor de Konijnen. Tot hun eigen verbazing wonnen ze de tender met hun ideeën voor een duurzame, betaalbare woongemeenschap. Zo kwamen ze in een achtbaan terecht.

Ze noemden het initiatief ‘De Warren’, het Engelse woord voor konijnenburcht. Zonder ervaring maar met een hoop energie gingen ze aan de slag, niet wetende wat voor avontuur hen te wachten stond. Het viel bijvoorbeeld niet mee om in Nederland de financiering te regelen. “Tegen de tijd dat we op de koffie mochten komen bij de Triodosbank had de Duitse GLS Bank al toegezegd dat ze ons wilden helpen”, zegt Jacob Jan, lid van de kerngroep, in de documentaire. Het bij elkaar sprokkelen van geld kostte veel tijd en energie. Dankzij onder andere subsidie van de gemeente, een lening van de

provincie Noord-Holland en crowdfunding is het hen gelukt. Ze hadden geluk met het vinden van de juiste architect: Boris Zeisser van Natrufiled Architecture. Hij snapte precies wat zij wilden. Het vinden van een aannemer bleek minder eenvoudig. Sommigen waren te duur, anderen begrepen hun visie op duurzaamheid en betaalbaarheid niet. De bewoners waren verbaasd over de harde wereld waarin zij terecht kwamen. Eén van de initiatiefnemers, Joey, zegt in de docu: “Het is wel een shock als je gewend bent te opereren in een coöperatieve wereld waarin mensen vriendelijk zijn.” De bewoners moesten onderhandelen en merkten vaak dat ze niet serieus werden genomen. Ook moesten ze wennen aan het jargon. Wat zijn nou weer dorpels?

Het kostte de kerngroep veel vrije tijd en al het werk vroeg veel van hen. Sommigen moesten op een gegeven moment echt een stap terug doen. “Het was één van de mooiste en één van de moeilijkste dingen die ik ooit heb gedaan”, zegt oud-bestuurslid Kim in de docu. Als uiteindelijk de sleuteloverdracht plaatsvindt zijn de bewoners ontroerd maar wij als kijkers ook. Het verhaal van De Warren is namelijk overweldigend en mooi. Het gaat hen duidelijk om méér dan wonen, het is een manier van leven waar de creativiteit en solidariteit van af spat. Zij hebben het samen voor elkaar gekregen en vormen een enorme inspiratiebron voor vele andere initiatieven.

We danken De Groene Gemeenschap en De Warren hartelijk voor hun gastvrijheid en hun verhalen.

Yvonne Witter namens ZorgSaamWonen
Bernard Smits namens Cooplinc